

Stručni rad

811.163.4'373.45:811.112.2(497.6)

**Belma POLIĆ (Zenica)**

Filozofski fakultet Univerziteta u Zenici

belma.polic@unze.ba

## **RODNA INTEGRACIJA GERMANIZAMA U BOSANSKOJ FRAZEOLOGIJI**

Germanizmi koji su predmet ovog rada su sastavnice idiomatskih izraza, a preuzeti su sa onlajn portala u regiji. Njihovo porijeklo je provjereno u Rječniku germanizama i austrijacizama u bosanskom jeziku autora Memića. U radu se tretira rodna integrisanost u bosanskom jeziku, te značenje idiomatskog izraza, a provjereno je i da li postoji ekvivalent u njemačkog jeziku, na osnovu čega bi se moglo govoriti o eventualnom preuzimanju idiomatskog izraza iz njemačkog jezika, a ne samo imenice. Idiomatske izraze, koji su predmet ovog istraživanja, Zgusta (1991: 137) definiše kao „leksikalizirane fraze“ koje uvijek imaju figurativna značenja. U ovom radu ekscerpirano je 28 idiomatskih izraza koji kao svoju sastavnicu sadrže germanizam. Navodi se onlajn portal koji potvrđuje upotrebu navedenog izraza. Također se navodi porijeklo germanizma, njegovo značenje, te rodna integracija u bosanskom jeziku. Na kraju se navodi, ukoliko postoji, ekvivalent u njemačkom jeziku. Potvrda da li navedeni idiomatski izraz postoji u njemačkom jeziku je potražena u njemačkom Univerzalnom riječniku redakcije Duden (1989) i onlajn izdanju rječnika Duden.

Ključne riječi: *germanizam, idiomatski izraz, ekvivalencija, rodna integracija, frazeologija*

### **GERMANIZMI**

Germanizmi su prema Babiću (1990: 214–223) „sve što u domaćem jeziku potječe neposredno ili posredno iz njemačkog jezika“. Međutim, on naglašava da njemačke posuđenice treba klasificirati u odnosu na: pravo porijeklo, vrijeme preuzimanja, stepen adaptacije, te status posuđenice u standardnom jeziku. Autorice Matulina i Ćoralić (2018: 10) nude sljedeću definiciju germanizma prema kojoj je „germanizam riječ, izraz ili konstrukcija svojstvena njemačkom jeziku ili pak načinjena prema njemu.“

Najčešće se posuđuju imenice, pa one u skladu s tim čine najveći postotak germanizama, s tim da se prilagode bosanskom jezičkom sistemu, te preuzimaju nastavke imenica u bosanskome jeziku.

Dragičević (2005: 70–72) spominje i hibridne i neizravne posuđenice. Radi se o složenicama koje se sastoje od dvije riječi, od kojih je jedna riječ iz bosanskog, a druga je posuđenica, što je rijetkost kod posuđenica koje su došle u bosanski jezik iz njemačkog jezika.

Što se tiče rodne integracije imenica, oba jezika, njemački kao i bosanski, poznaju sva tri roda, koji se u njemačkom jeziku označavaju određenim ili neodređenim članom. Najveći broj imeničkih posuđenica iz njemačkog jezika u bosanskom javljaju se u muškom ili ženskom rodu.

### GERMANIZMI U BOSANSKOJ FRAZELOGIJI

Germanizmi koji su predmet ovog rada su sastavnice idiomatskih izraza, a preuzeti su sa onlajn portala u regiji. Njihovo porijeklo je provjereno u Rječniku germanizama i austrijacizama u bosanskom jeziku autora Memića. U radu se tretira rodna integrisanost u bosanskom jeziku, te značenje idiomatskog izraza, a provjereno je i da li postoji ekvivalent u njemačkog jeziku, na osnovu čega bi se moglo govoriti o eventualnom preuzimanju idiomatskog izraza iz njemačkog jezika, a ne samo imenice. Idiomatske izraze, koji su predmet ovog istraživanja, Zgusta (1991: 137) definira „kao leksikalizirane fraze“ koje uvijek imaju figurativna značenja.

U ovom radu ekscerpirano je 28 idiomatskih izraza koji kao svoju sastavnicu sadrže germanizam. Navodi se onlajn portal koji potvrđuje upotrebu navedenog izraza. Također se navodi porijeklo germanizma, njegovo značenje, te rodna integracija u bosanskom jeziku. Na kraju se navodi, ukoliko postoji, ekvivalent u njemačkom jeziku. Potvrda da li navedeni idiomatski izraz postoji u njemačkom jeziku je potražena u njemačkom Univerzalnom riječniku redakcije Duden (1989) i onlajn izdanju rječnika Duden.

### ANALIZA IDIOMATSKIH IZRAZA SA GERMANIZMOM KAO SASTAVNICOM

#### *plaćati ceh*<sup>1</sup>

Germanizam *ceh* u bosanskom se jeziku koristi uglavnom unutar idiomatskog izraza „platiti ceh“ u žargonu, sa značenjem: „pretrpjeti gubitak,

---

<sup>1</sup> Dostupno na: <https://www.klix.ba/vijesti/bih/ko-ce-platiti-ceh/090519022>, preuzeto 25. 11. 2020.

snositi posljedice ili troškove, nastradati“ (usp. Halilović, Palić, Šehović, 2010: 105).

U njemačkom jeziku riječ glasi *die Zeche*<sup>2</sup> (ž. rod) sa značenjem „račun za konzumirano jelo i piće u restoranu“. Riječ se prema Dudenovim podacima pojavljuje više od jedanput unutar milion jezičkih oblika Dudenovog korpusa, koji bilježi više od pet milijardi jezičkih oblika. Srednjovjekovni standardni njemački jezik bilježi oblik *zech(e)*, nastalo od participa starostandardnog njemačkog *gizeh*. Pretpostavlja se da je posuđeno u periodu kada je nastavak „-e“, kojim se označavaju imenice ženskog roda u njemačkom jeziku, bio fakultativan, dakle kao *zech*, gdje se integrisalo kao jednosložna imenica muškog roda.

Njemački jezik bilježi i idiomatski izraz *die Zeche (be)zahlen*<sup>3</sup> kojemu je ekvivalent bosanski idiomatski izraz *plaćati ceh* sa značenjem „snositi posljedice, pretrpjeti gubitak“ (Matešić, 1982: 52).

Vjerujem da dijelim i vaše strahove kad pomišljam **da će ceh platiti** ovi drugi, to jest mi. Jer, moćni Amerikanci i Evropljani već su nam više puta otvoreno skretali pažnju na to da smo te koji nas stranputicom vode uvijek u stvari birali mi sami. Pa stoga i treba da snosimo posljedice svog sopstvenog izbora. (klix.ba)

Strommarkt: **Die Zeche bezahlen**<sup>4</sup> die Kleinen.

*prljavi veš (istresati)*<sup>5</sup>

Imenica *Wäsche* je nastala od srednjostandardne njemačke riječi *wesche* te starostandardne njemačke *wesca*. Datira iz 11. stoljeća. Riječ se prema Dudenovim podacima pojavljuje više od jedanput unutar milion jezičkih oblika Dudenovog korpusa, koji bilježi više od pet milijardi jezičkih oblika.<sup>6</sup>

Germanizam *veš* sa značenjem: „odjeća i dr. tkanine koje se koriste u kućanstvu; donji dijelovi odjeće“ (Halilović, Palić, Šehović, 2010: 1429). Riječ *veš* upotrebljava se i kao oznaka za odjevne predmete koji dolaze na gole dijelove tijela, ali i kao skupni naziv za odjeću. Idiomatski izraz *istresati prljavi veš* se koristi kada neko otvoreno govori o greškama drugih ljudi ili kada u svađi javno iznosi intimne stvari protivnika (Matešić, 1982: 737).

U njemačkom jeziku riječ *Wäsche*, sa istim značenjem kao u bosanskom jeziku, je imenica ženskog roda sa nastavkom „-e“, dok je integrisana u bosanskom jeziku bez nastavka, kao jednosložna imenica muškoga roda.

<sup>2</sup> Dostupno na: <https://www.duden.de/rechtschreibung/Zeche>, preuzeto 25. 11. 2020.

<sup>3</sup> Dostupno na: [https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=Zeche&bool=relevanz&gawoe=an&sp0=rart\\_ou&sp1=rart\\_varianten\\_ou](https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=Zeche&bool=relevanz&gawoe=an&sp0=rart_ou&sp1=rart_varianten_ou), preuzeto 25. 11. 2020.

<sup>4</sup> Dostupno na: <https://www.handelszeitung.ch/unternehmen/strommarkt-die-zeche-bezahlen-die-kleinen>, preuzeto 25. 11. 2020.

<sup>5</sup> Dostupno na: <https://www.klix.ba/vijesti/bih/prljavi-ves-sda-nakon-efendicevog-snimka-dva-su-potencijalna-scenarija/200229010>, preuzeto 25. 11. 2020.

<sup>6</sup> Dostupno na: <https://www.duden.de/rechtschreibung/Waesche>, preuzeto 25. 11. 2020.

Njemački jezik, također, bilježi idiomatski izraz sa sastavnicom *Wäsche* i semantički potpunom ekvivalencijom u odnosu na bosanski idiomatski izraz, dok se strukturno može govoriti o parcijalnoj ekvivalenciji. Naime, njemački idiomatski izraz glasi: *schmutzige Wäsche waschen* („prati prljavi veš“), dok se u bosanskom jeziku koristi glagol *istresati*. Izraz je potvrđen još u 19. stoljeću. Bismarck, njemački državnik (19. stoljeće), je u jednom svom političkom govoru izjavio: *Carstvo je previše mlado, želimo da naš veš pere-mo (istresamo) u četiri oka*.<sup>7</sup>

AFERA „ASIM“ **Prljavi veš** SDA! Nakon Efendićevog snimka dva su potencijalna scenarija. (klix.ba)

Giftleien und ein Umweltskandal: Im Schlierbacher Theater **wird schmutzige Wäsche gewaschen**<sup>8</sup>

Im neuen Dreiakter der Theatergruppe Schlierbach stinkt es gewaltig. Eine Krisensitzung soll das Problem lösen.

*ravna kao šperploča*<sup>9</sup>

Njemačka riječ *Sperrholzplatte* preuzeta je kao *šperploča*. Riječ se prema Dudenovim podacima pojavljuje više od jedanput unutar milion jezičkih oblika Dudenovog korpusa, koji bilježi više od pet milijardi jezičkih oblika. Nastala je u 19. stoljeću kada se u današnjoj Saveznoj pokrajini Thüringen otvorila prva fabrika koja je proizvodila šperploču. Unutar riječi *Sperrholzplatte* je i riječ *Platte*, koja je u njemački jezik došla preko francuskog i latinskog jezika. U njemačkom jeziku se radi o složenici ženskog roda sa nastavkom „-e“, koja se integrisala u bosanskom jeziku, također, kao imenica ženskog roda, s tim da je adaptirana u skladu sa nastavcima imenica ženskog roda, te je nastavak „-e“ zamijenjen nastavkom „-a“.<sup>10</sup>

Njemački jezik ne bilježi idiomatske izraze sa sastavnicom *šperploča*, u kojima se žena koja ima vrlo male grudi poredi sa ravnom šperpločom.

...bolja nego kad sam bila cura (a tad sam **bila ko šperploča ravna**). S drugim djetetom još nisam došla na „normalu“. Još uvijek imam nekih 3–4 kg viška (forum.roda.hr)

<sup>7</sup> Dostupno na:

[https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=~schmutzige%20Waesche%20waschen&bool=relevanz&sp0=rart\\_ou](https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=~schmutzige%20Waesche%20waschen&bool=relevanz&sp0=rart_ou), preuzeto 25. 11. 2020.

<sup>8</sup> Dostupno na: <https://www.luzernerzeitung.ch/zentralschweiz/luzern/giftleien-und-ein-umweltskandal-im-schlierbacher-theater-wird-schmutzige-waesche-gewaschen-ld.1170208>, preuzeto 25. 11. 2020.

<sup>9</sup> Dostupno na: <http://forum.roda.hr/threads/64580-Kada-vam-se-nakon-poroda-izravnao-trbuh/page2>, preuzeto 25. 11. 2020.

<sup>10</sup> Dostupno na: <https://www.duden.de/rechtschreibung/Sperrholz>, preuzeto 25. 11. 2020.

### *voljeti binu*<sup>11</sup>

Njemačka riječ *bina* sa značenjem „uređen i posebno opremljen prostor u pozorištu gdje se izvode predstave“ (Halilović, Palić, Šehović, 2010: 67), u bosanskom je jeziku odomaćena u onoj mjeri u kojoj se uz domaću sinonimnu riječ pozornica, u istom značenju, upotrebljava ravnopravno. Idiomaticki izraz *voljeti binu* se koristi kada za nekoga želimo da kažemo da mu javni nastupi (javni život) prčinjavaju zadovoljstvo. Radi se o njemačkoj imenici ženskog roda, koja je integrisana u bosanskom jeziku kao imenica ženskog roda, s tim da je nastavak prilagođen morfološkom sistemu bosanskoga jezika.

Riječ bilježi svoje porijeklo iz srednjostandardnog njemačkog *bün*, *büne*, srednjodonjeg njemačkog *bone*. Pretpostavlja se da je riječ posuđena u 13. stoljeću. No, daljnje porijeklo je nejasno, ali vjerovatno je i historijski povezana s riječi *Boden* (*pod*).<sup>12</sup>

Što se tiče upotrebe riječi *Bühne*, ona se pojavljuje više od 100 puta unutar milion jezičkih oblika Dudenovog korpusa, koji bilježi više od pet milijardi jezičkih oblika, pa možemo zaključiti da se radi o vrlo frekventnoj imenici u njemačkom jeziku.

Njemački jezik broji više idiomatickih izraza sa sastavnicom *bina*, ali se radi i strukturno i semantički o sasvim drugim idiomatickim izrazima u odnosu na *voljeti binu*. Npr. *etwas über die Bühne bringen* („nešto realizirati“, doslovno: nešto dovesti preko bine); *über die Bühne gehen* („nešto se odvija na određen način“, doslovno: ići preko bine); *von der Bühne verschwinden* („nestati iz javnog života“, doslovno: nestati sa bine).

**On voli binu, voli da bude viđen**, ali ga veseli ono što sada radi sa svojim bendom. Išlo mu je, međutim, na živce što su ga **stalno vezivali za „Magazin“** što je i normalno. (telegraf.rs)

### *izgledati kao apoteka*<sup>13</sup>

Njemačka riječ *apoteka* primjer je germanizma koji je u našem jeziku gotovo u potpunosti zamijenio domaću riječ *ljekarna*. Značenje je „mjesto za spravljanje i prodaju lijekova“. Riječ se pojavljuje više od 10 puta unutar milion jezičkih oblika Dudenovog korpusa.<sup>14</sup>

<sup>11</sup> Dostupno na:

<https://www.telegraf.rs/jetset/1602717-grupa-magazin-nikad-nismo-bili-zvezde-toga-ima-u-americi-foto-video>, preuzeto 25. 11. 2020.

<sup>12</sup> Dostupno na: <https://www.duden.de/rechtschreibung/Buehne>, preuzeto 25. 11. 2020.

<sup>13</sup> Dostupno na: <http://rs.n1info.com/Vesti/a593586/comments/Skupstina-kao-apoteka-uoci-sednice.html>, preuzeto 25. 11. 2020.

<sup>14</sup> Dostupno na: <https://www.duden.de/rechtschreibung/Apotheke>, preuzeto 25. 11. 2020.

Imenica se pojavljuje unutar srednjostandardnog njemačkog apoteke. Posuđenica datira iz 13. stoljeća od srednjolatinke riječi *apothēca*, koja vuče porijeklo od grčkog izraza *ἀποθήκη* (*apothēkē*) sa značenjem: spremište, skladištenje, logor.

Njemački jezik ne bilježi idiomatski izraz sa komponentom *apoteke*. U bosanskom jeziku izraz *izgledati kao apoteka* se koristi kada se želi reći da je nešto izrazito čisto.

Skupština **kao apoteka** uoči sednice u utorak

Skupština Srbije priprema se za sutrašnje zasjedanje, prvo od kada je uvedeno vanredno stanje zbog pandemije korona virusa. Kako javlja reporter N1, unutrašnjost Skupštine **izgleda kao apoteka**. (rs.n1info.com)

*imati krompir (na čarapi)*<sup>15</sup>

Riječ *krompir* je nastala od već zastarjele imenice *die Grundbirne* (kruška koja je u zemlji). Njena upotreba prema podacima u Dudenovom rječniku je neznatna.<sup>16</sup> U njemačkom jeziku se danas koristi sinonim *die Kartoffel*, koji je u njemački jezik došao iz latinskog jezika.

Što se tiče integracije genusa, može se konstatirati da se i kod ovog primjera imenica ženskog roda sa nastavkom „-e“ adaptira kao imenica muškog roda bez nastavka.

Idiomatski izraz *imati krompir* se koristi kada neko ima rupu na čarapi, pa vire prsti na stopalima. Njemačka frazeologija ne bilježi niti jedan idiomatski izraz koji se može dovesti u vezu sa bosanskim izrazom sa prenesenim značenjem.

Kad kreneš u goste, a primijetiš **‘krompir’ na čarapi** (radiosarajevo.ba) *praviti kikseve*<sup>17</sup>

Riječ *der Kick* u njemačkom jeziku znači propust, a može i da znači pogrešan udarac, omaška slabost. Posuđena je iz engleskog jezika od riječi *kick*. Isto značenje ima i u bosanskom jeziku, u koji je preuzeta kao imenica muškog roda *kiks*. Pretpostavlja se da je preuzet genitivni oblik riječi *der Kick* (des Kicks) ili oblik množine *die Kicks*. Riječ se pojavljuje više od jedanput unutar milion jezičkih oblika Dudenovog korpusa.<sup>18</sup>

---

<sup>15</sup> Dostupno na:

<https://radiosarajevo.ba/amp/magazin/forwardusa/kad-krenes-u-goste-a-primijetis-krompir-na-carapi/180807>, preuzeto 25. 11. 2020.

<sup>16</sup> Dostupno na: <https://www.duden.de/rechtschreibung/Grundbirne>, preuzeto 25. 11. 2020.

<sup>17</sup> Dostupno na: <https://sportsport.ba/fudbal/kakvi-su-to-navijaci-pogledajte-kako-je-karius-docekan-na-anfieldu/286006>, preuzeto 25. 11. 2020.

<sup>18</sup> Dostupno na: <https://www.duden.de/rechtschreibung/Kick>, preuzeto 25. 11. 2020.

Idiomatski izraz *praviti kikseve* nema svoj ekvivalent u njemačkom jeziku, pa se pretpostavlja da je nastao u bosanskom jeziku, pri čemu je germanizam, koji je sastavni dio bosanskog standardnog jezika, poslužio kao njegova obavezna sastavnica.

Sve je počelo od onih kardinalnih grešaka u finalu Lige prvaka protiv Real Madrida, nakon čega **je pravio kikseve** i u nekim pripremim duelima za novu sezonu. (sportsport.ba)

*dati nekom korpu/dobiti korpu*<sup>19</sup>

Izraz se bilježi od 9. stoljeća. U srednjostandardnom njemačkom imenica ima oblik *korp*, dok u starostandardnom njemačkom ima oblike *korb*, *korf*. Potječe od latinskog ekvivalenta *corbis*. Kada govorimo o njenoj frekventnosti, možemo da konstatiramo da se riječ pojavljuje više od 10 puta unutar milion jezičkih oblika Dudenovog korpusa.<sup>20</sup>

Zanimljivo je da je riječ integrisana u bosanskom jeziku kao imenica ženskoga roda.

Idiomatski izraz *dobiti korpu* (usp. Matešić, 1982: 263) u njemačkom jeziku tačno u tom obliku i sa značenjem „biti odbijen“ datira još iz 17. stoljeća, kada su se momci udvarali djevojkama ispod prozora. Djevojke bi spuštale korpu, a onaj koji bi dobio korpu sa nedovoljno čvrstim dnom je bivao odbijen i ismijan od drugih ljudi. Postoji i izvor iz 17. stoljeća koji glasi: „Ako želiš da se oženiš, a nemaš novca, onda bolje ostani kod kuće, jer ćeš biti ismijan od ljudi, a umjesto mlade, dobit ćeš korpu“.<sup>21</sup>

U Sočiju je lista kandidata za ustavnu komisiju predata izaslaniku UN-a Staffanu de Misturi kao prijedlog nad kojim on ima diskreciono pravo brisanja i dopisivanja. Dan prije sastanka četvorke u Istanbulu, Staffan de Mistura **dobio je „korpu“** od režima u Damasku glede UN kandidata za ustavotvornu komisiju, odnosno bilo kakve uloge UN-a u njihovom izboru. (stav.ba)

Bei Date abgeblitzt

## BRITNEY SPEARS ERHIELT EINEN KORB<sup>22</sup>

<sup>19</sup> Dostupno na: <https://stav.ba/korak-naprijed-u-strahu-od-novog-izbjeglickog-vala/>, preuzeto 25. 11. 2020.

<sup>20</sup> Dostupno na: <https://www.duden.de/rechtschreibung/Korb>, preuzeto 25. 11. 2020.

<sup>21</sup> Dostupno na: [https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=Korb&bool=relevanz&gawoe=an&sp0=rart\\_ou&sp1=rart\\_varianten\\_ou](https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=Korb&bool=relevanz&gawoe=an&sp0=rart_ou&sp1=rart_varianten_ou), preuzeto 25. 11. 2020.

<sup>22</sup> Dostupno na: <https://www.sat1.de/news/entertainment/britney-spears-erhielt-einen-korb-102907>, preuzeto 25. 11. 2020.

Megastars wie Britney Spears sind vor enttäuschenden Dates nicht gefeit. Sie erhielt unlängst eine Abfuhr.

*biti peh*<sup>23</sup>/*imati peh*<sup>24</sup>

Riječ *das Pech* znači „smola, nezgoda“. U njemačkom jeziku se radi o imenici srednjeg roda, a integrisana je u bosanski jezik kao imenica muškoga roda.

Imenica dolazi još iz perioda starovisokonjemačkog kada je glasila *pech/bech*, u istom obliku se javlja i u njemačkom jeziku koji se koristio u srednjem vijeku. Kada govorimo o njenoj frekventnosti, možemo da konstatiramo da se riječ pojavljuje više od deset puta unutar milion jezičkih oblika Dudenovog korpusa.<sup>25</sup>

Idiomatski izraz *biti peh* sa značenjem „biti loše sreće“ ima svoj značenjski ekvivalent, ali je struktura drugačija. U njemačkom jeziku se koristi *Pechvogel sein*. Dakle, koristi se složenica koja pored imenice *peh* ima i imenicu *Vogel* (ptica). Idiomatski izraz aludira na *peh/smolu* koja je ljepljiva, a u srednjem vijeku se *peh* koristio u lovu na ptice. Naime, smola bi se zalijepila za graničice, na koje bi se zalijepile ptice. Kao idiomatski izraz (da je neko ptica koja se zalijepila na *peh*) se u njemačkom jeziku koristi od 18. vijeka među studentima koji su navedeni izraz koristili kada bi bili neuspješni na ispitima.<sup>26</sup>

**ŽIVOT MU JE BIO PEH ZA PEHOM** Poginuo medvjedić: Srećko nastradao prilagođavajući se životu u divljini. (jutarnji.hr)

Dieser Waldkauz **war ein Pechvogel!**

Die Tiergeschichten der Leser-Reporter<sup>27</sup>

*Bili smo nedovoljno dobri čim nismo uspjeli dati gol. Fudbal se igra za golove. Protivnik je dao gol iz nemoguće situacije, čestitam Đuriću koji je to ostvario. **Mi smo imali peh** da jedini igrač u ligi koji može takav gol zabiti igra u Radniku i to je uradio danas. Možemo se samo na sebe žaliti, teren je takav kakav jeste, protivnik je igrao*

<sup>23</sup> Dostupno na:

<https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/zivot-mu-je-bio-peh-za-pehom-poginuo-medvjedic-srecko-nastradao-prilagodavajuci-se-zivotu-u-divljini-1352889>, preuzeto 27. 11. 2020.

<sup>24</sup> Dostupno na:

<https://fkzeljeznicar.ba/osim-bili-smo-nedovoljno-dobri-cim-nismo-dali-gol/36054/>, preuzeto 27. 11. 2020.

<sup>25</sup> Dostupno na: <https://www.duden.de/rechtschreibung/Pech>, preuzeto 27. 11. 2020.

<sup>26</sup> Dostupno na: [https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=Pech&bool=relevant&gawoe=an&sp0=rart\\_ou&sp1=rart\\_varianden\\_ou](https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=Pech&bool=relevant&gawoe=an&sp0=rart_ou&sp1=rart_varianden_ou), preuzeto 27. 11. 2020.

<sup>27</sup> Dostupno na: <https://www.bild.de/news/leserreporter/1414-tiergeschichten/dieser-waldkauz-war-ein-pechvogel-35679694.bild.html>, preuzeto 27. 11. 2020.

*korektno, suđenje osim jedne situacije u prvom dijelu gdje smo oštećeni je korektno. Uglavnom do nas je, kazao je Osim. (fk.zeljeznica.ba)*

Kölner Stadt-AnzeigerPräsident **hatte wieder Pech** mit der Brille

Präsident hatte wieder Pech mit der Brille<sup>28</sup>

*zvati rundu*<sup>29</sup>

Riječ *runda* jeste „runda prilikom naručivanja pića kada se izađe napolje“ (Matulina i Ćoralić, 2018: 296). Preuzeta je iz njemačkog jezika kao *die Runde*, koja je ženskog roda, a integrisana je u bosanski jezik, također, kao imenica ženskog roda, tako što se dodao nastavak „-a“, tipičan za imenice ženskog roda.

Imenica *die Runde* potječe iz njemačkog jezika koji se koristio u srednjem vijeku sa značenjem „krug“. Što se tiče frekventnosti ove imenice, može se reći da se riječ pojavljuje više od deset puta unutar više od milion jezičkih oblika u sklopu Dudenovog korpusa.<sup>30</sup>

Idiomatski izraz *zvati rundu* sa značenjem „častiti nekog pićem“ ima svoj ekvivalent u njemačkom jeziku, gdje se pojavljuju varijante ovog primjera u kojim se mijenja glagol *eine Runde schmeißen/ausgeben/geben/spenden*.

RUSKI RULET

Rus **zvao rundu** samo Englezima (glas-slavonije.hr)

Kreis Soest – Eigentlich ist es nichts Besonderes, wenn im Büro Süßigkeiten liegen, weil jemand **eine Runde geschmissen hat**. In diesem Fall stammen die Süßigkeiten jedoch von Kindern. Sie sind ein Dankeschön an die Mitarbeiter des Gesundheitsamtes des Kreises Soest, die momentan Nervennahrung wohl bestens gebrauchen können.<sup>31</sup>

*izgledati kao štala*<sup>32</sup>

Riječ je nastala u 8. stoljeću. Prvi oblik koji je zabilježen jeste german-ski *stalla-*, zatim starostandardni njemački *stal*, a isti je oblik zabilježen i u vrijeme srednjostandardnog njemačkog. Riječ je jednosložna imenica muškog roda, *der Stall*, a integrisana je u bosanskom jeziku kao dvosložna imenica ženskoga roda, dok je značenje preuzeto: „zatvorena prostorija u kojoj boravi

<sup>28</sup> Dostupno na:

<https://www.ksta.de/praesident-hatte-wieder-pech-mit-der-brille-13719876?cb=1606478232321>, preuzeto 27. 11. 2020.

<sup>29</sup> Dostupno na: <http://www.glas-slavonije.hr/369185/6/Rus-zvao-rundu-samo-Englezima>, preuzeto 30. 11. 2020.

<sup>30</sup> Dostupno na: <https://www.duden.de/rechtschreibung/Runde>, preuzeto 30. 11. 2020.

<sup>31</sup> Dostupno na: <https://www.24vest.de/nrw/corona-im-kreis-soest-quarantaene-kinder-danken-gesundheitsamt-coronavirus-dankeschoen-90082192.html>, preuzeto 30. 11. 2020.

<sup>32</sup> Dostupno na: <https://admin.kodex.me/clanak/115050/ova-kuca-izgleda-kao-stala-ali-biste-rado-zivjeli-u-njoj-pogledajte-i-zasto-video>, preuzeto 30. 11. 2020.

stoka“. Riječ se koristi više od deset puta unutar više od milion jezičkih oblika Dudenovog korpusa.<sup>33</sup>

Izraz sa prenesenim značenjem u kom se aludira na neko prljavo i neuredno mjesto ne postoji u tom obliku i sa navedenim značenjem u njemačkom jeziku. Postoji sličan idiomatski izraz, *den Stall ausmisten* (očistiti štalu), u smislu da se nešto što nije kako treba dovede u red.

Ova kuća **izgleda kao štala**, ali biste rado živjeli u njoj... Pogledajte i zašto! (VIDEO) Kada su Karlos Alonso i njegova sestra Kamino tražili kuću za njihovu veliku porodicu, naišli na napuštenu štalu u ruralnoj Španiji. (admin.kodex.me)

#### *dati nečemu štih*<sup>34</sup>

Imenica *štih* se u bosanskom jeziku integrisala kao jednosložna imenica muškog roda, baš kao što je slučaj i sa njemačkim jezikom iz kojeg je posuđena. U bosanskom jeziku imenica ima apstraktno značenje „prepoznatljiva osobina mentaliteta, estetike i sl. (usp. Matulina i Ćoralić, 2018: 306).

U njemačkom jeziku imenica *der Stich* ima 14 značenja, a sva značenja su na neki način povezana sa glagolom *stechen* („ubosti, ubadati“): ubod, bol, rana. Riječ se pojavljuje više od deset puta unutar više od milion jezičkih oblika Dudenovog korpusa. Idiomatski izrazi sa sličnom strukturom kao u bosanskom jeziku i značenjem (dati nečemu prepoznatljivu osobinu, estetsku vrijednost) se ne pojavljuju u njemačkoj frazeologiji.<sup>35</sup>

Mladi par za svoj je novi dom odabrao stan u staroj zgradi u središtu Göteborga. Odlučili su ga sami urediti te su ga ispunili kombinacijom starog i novog namještaja, što je interijeru dalo poseban štih. Odmah s ulaznih vrata pogled vodi prema dnevnoj zoni, otvorenom prostoru u kojem se nalaze boravak, blagovanje i kuhinja. (indizajn.rtl.hr)

#### *imati (svoj) štek*<sup>36</sup>

Riječ *štek* je nastala na osnovu indogermanskog glagola *\*steig-*, pojavljuje se u starostandardnom njemačkom jeziku kao *steccen* i *stecchēn*. Ukoliko u Dudenovom onlajn rječniku pretražujemo riječ *štek*, Duden nas upućuje na glagol *stecken* koji znači „nešto pričvrstiti, ubosti, uvesti, spremiti i sl.“. Dakle, imenica *\*der Steck* nije prisutna.<sup>37</sup>

<sup>33</sup> Dostupno na: <https://www.duden.de/rechtschreibung/Stall>, preuzeto 30. 11. 2020.

<sup>34</sup> Dostupno na: <https://indizajn.rtl.hr/inspiracija/dizajnerski-prostori/opusteno-i-ugodno-savrsen-stan-od-55-cetvornih-metara/>, preuzeto 30. 11. 2020.

<sup>35</sup> Dostupno na: <https://www.duden.de/rechtschreibung/Stich>, preuzeto 30. 11. 2020.

<sup>36</sup> Dostupno na: <http://mondo.ba/Sport/Fudbal/a848563/Nemanja-Miletic-za-MONDO-Od-barikada-do-ispunjenja-sna.html>, preuzeto 30. 11. 2020.

<sup>37</sup> Dostupno na: <https://www.duden.de/rechtschreibung/stecken>, preuzeto 30. 11. 2020.

Imenica *štek* u bosanskom jeziku se integrisala tako što je preuzeta osnovna glagola *stecken*, koja je substantivizirana. Nastala je jednosložna imenica muškog roda sa značenjem „zaliha, spremište“, koje se oslanja na jedno od značenja navedenog njemačkog glagola.

Idiomatski izraz *imati (svoj) štek* koji rabimo kada želimo reći da neko ima mjesto u kom nešto, uglavnom novac, krije od drugih. S obzirom da se neke njemačke riječi (npr. *klipp* u *klipp und klar*) mogu pojaviti isključivo i samo kao unikalne komponente unutar idiomatskih izraza, pretražen je onlajn rječnik njemačkih idiomatskih izraza/fraza, kako bi se provjerilo da li se potencijalna imenica *\*der Steck* javlja u navedenom obliku unutar izraza sa prenesenim značenjem. Nažalost, navedeni rječnik ne bilježi niti jedan primjer u kojem se pojavljuje navedena imenica.

Baba je ceo život s nama i kada nam je bilo najteže, kada smo bilo bez novca, ona je znala da se snađe. Imala je svoj štek i davala mi za trening. Hvala joj na svemu, ona je broj jedan u mom životu. (mondo.ba)

*gutati knedle*<sup>38</sup>

*Knedla* je germanizam koji je preuzet i integrisan u bosanski jezik, pri čemu je njemačka imenica muškog roda *der Knödel* integrisana kao imenica ženskoga roda sa istim značenjem „loptasto jelo od brašna i jaja“ (Matulina i Ćoralić, 2018: 281).

*Der Knödel* je imenica muškog roda koja se najviše koristi u južnom dijelu Njemačke i u Austriji. Porijeklo vuče od srednjovjekovne njemačke riječi *knödel* koja je deminutiv od riječi *knode*, *knote* (čvor). Riječ se pojavljuje više od jednom unutar više od milion jezičkih oblika Dudenovog korpusa.<sup>39</sup>

Idiomatski izraz *gutati knedle* (usp. Matešić, 1982: 244) ima svoj ekvivalent u njemačkom jeziku sa imenicom *knedla* (*Knödel*) ili njenim sinonimom *Kloß- einen Knödel/Kloß im Hals haben*. Odnosi se na knedlu u grlu nekog glumca ili pjevača i pripada jeziku pozorišta u 19. stoljeću.

Za to vrijeme, teniser Filip Krajinović, koji je i dalje bio u Stefanovom separeu, **gutao je knedle**, a kada je vidio da se njih dvoje na bini grle, demonstrativno je pobjegao. (avaz.ba)

„Eigentlich war es ja eher eine Rückkehr, nachdem ich zwischen 1990–98 bereits im diplomatischen Dienst tätig war, unter anderem im Kabinett des damaligen ÖVP-Außenministers Alois Mock. Bei meiner Rede zum Antritt war ich richtig gerührt und

<sup>38</sup> Dostupno na: <https://avaz.ba/showbiz/jet-set/470849/pijani-srbijanski-teniser-ponovo-spadao-milicu-a-ona-ga-zestoko-ispalila-i-ovo-uradila-stefanu-zivojinovicu>, preuzeto 30. 11. 2020.

<sup>39</sup> Dostupno na: <https://www.duden.de/rechtschreibung/Knoedel>, preuzeto 30. 11. 2020.

**hatte einen Knödel im Hals.** Das Haus hat sich positiv entwickelt.“<sup>40</sup>

*imati dobar cug*<sup>41</sup>

*Der Zug* je imenica nastala od njemačkog glagola *ziehen*. U bosanskom jeziku se integrisala, također, kao imenica muškog roda sa značenjem „potez, gutljaj“ (usp. Matulina, Ćoralić, 2018: 269).

Idiomatski izraz u bosanskom jeziku *imati dobar cug* sa značenjem „može popiti mnogo alkohola“ ima svoj ekvivalent u njemačkom jeziku, strukturni i semantički, *einen guten Zug haben*.<sup>42</sup>

Voli poroke: Ana Nikolić i dalje **ima dobar cug!** (expresstabloid.ba)

*udariti glanc*<sup>43</sup>

Imenica *glanc* vuče porijeklo od njemačke riječi *der Glanz*. Integrisana je u bosanskom jeziku kao imenica muškog roda sa značenjem: glancati, glancanje od *glänzen*, usijati, laštiti (Matulina i Ćoralić, 2018: 276).

Njemačka riječ *der Glanz* se pojavljuje u navedenom obliku i u njemačkom jeziku srednjeg vijeka i u starovisokonjemačkom. Pretpostavlja se da je oblik izveden od riječi *gelb*. Što se tiče frekventnosti ove riječi, ona se pojavljuje više od 10 puta unutar više od milion jezičkih oblika Dudenovog korpusa. Idiomatski izraz koji bi se strukturno i semantički mogao povezati sa bosanskim *udariti glanc* (dotjerati nekog, nešto, sebe) ne postoji u njemačkom jeziku.<sup>44</sup>

**UDARILI GLANC:** Željko i Žarko obrijali bradu (kurir.rs)

*što bi rek'o keks/dok bi rek'o keks*<sup>45</sup>

Riječ *keks* potječe iz njemačkog jezika od riječi *der Keks* sa značenjem „suhi, tvrdi, kolač“, a integrisana je u bosanskom jeziku kao jednosložna imenica muškoga roda, baš kao i u njemačkom. U njemačkom jeziku su pojavljuje po uzoru na englesku riječ *cake*. Što se tiče frekventnosti, ovo je riječ koja se pojavljuje više od jedanput unutar više od milion jezičkih oblika Dudenovog korpusa. Idiomatski izrazi koji se navode su: *einen weichen Keks haben* (doslovno: imati mekan keks; značenje „biti lud“); *jemandem auf den Keks*

<sup>40</sup> Dostupno na: <https://www.krone.at/1711134>, preuzeto 30. 11. 2020.

<sup>41</sup> Dostupno na: <https://expresstabloid.ba/zanimljivosti/14602/voli-poroke-ana-nikolic-i-dalje-ima-dobar-cug/>, preuzeto 30. 11. 2020.

<sup>42</sup> Dostupno na: [https://www.duden.de/rechtschreibung/Zug\\_Wagenreihe\\_Kolonne\\_Kraft](https://www.duden.de/rechtschreibung/Zug_Wagenreihe_Kolonne_Kraft), preuzeto 30. 11. 2020.

<sup>43</sup> Dostupno na: <https://www.kurir.rs/stars/766001/udarili-glanc-zeljko-i-zarko-obrijali-bradu>, preuzeto 2. 12. 2020.

<sup>44</sup> Dostupno na: <https://www.duden.de/rechtschreibung/Glanz>, preuzeto 2. 12. 2020.

<sup>45</sup> Dostupno na: <https://www.24sata.hr/news/sovjeti-nisu-mogli-povjerovati-da-je-on-krivlos-je-strijelac-660704/komentari?zelimkomentirati>, preuzeto 7. 12. 2020.

*gehen* (*ići nekom na nerve*), što znači da bosanski diomatski izraz *što bi rek'o keks* (sa značenjem „jako brzo“) nema svoj ekvivalent u njemačkom jeziku.<sup>46</sup>

Šteta što onda nije bilo portala 24 sata i njegovih stručnjaka na komentarima. Slučaj bi bio riješen **što bi rek'o keks!** (24sata.hr)

*Hajmo, kifla!*<sup>47</sup>

Riječ *kifla* prema Matulina i Ćoralić (2018: 280) dolazi od riječi *das Kipfel* sa značenjem „slano pecivo“. Imenica je integrisana u bosanski jezik kao imenica ženskog roda, tako što se na imenicu dodao nastavak „-a“.

Prema Dudenovim podacima, riječ se koristi u Austriji, te je po svojoj frekventnosti na najnižem nivou upotrebe – manje od jedanput unutar više od milion jezičkih oblika. Riječ je nastala u starovisokonjemačkom jeziku u obliku *kipf(a)*, dok se u srednjem vijeku pojavljuje oblik *kipf(e)*. U njemačkom jeziku ne postoje idiomatski izrazi sa ovom imenicom kao komponentom.

Remetite nam, brate, koncepciju

**Hajmo, kifla** muskima sa ove teme (forum.klix.ba)

*spakovati kofere*<sup>48</sup>

*Der Koffer*, putna torba (Matulina i Ćoralić, 2018: 281), je njemačka imenica muškoga roda, koja se integrisala u bosanskom jeziku, također, kao imenica muškoga roda. Pojavljuje se u njemačkom jeziku srednjega vijeka u obliku *coffer*, a pretpostavka je da dolazi od kasnolatinske riječi *cophinus* sa značenjem „košara“. Radi se o imenici koja se koristi više od deset puta unutar milion jezičkih oblika Dudenovog korpusa.<sup>49</sup>

Što se tiče idiomatskih izraza, u njemačkom jeziku postoji ekvivalent bosanskom *spakovati kofere*, *die Koffer packen* sa značenjem „napustiti neko mjesto, dobiti otkaz“. <sup>50</sup>

Dosta je bilo! **Pakuj kofere** i vrati se na univerzitet! (objektivbh.ba)

<sup>46</sup> Dostupno na: <https://www.duden.de/rechtschreibung/Keks>, preuzeto 7. 12. 2020.

<sup>47</sup> Dostupno na: <https://forum.klix.ba/ljubav-i-seks-f111/glumci-fudbaleri-i-naravno-dzej-t149581s100.html>, preuzeto 7. 12. 2020.

<sup>48</sup> Dostupno na: <https://www.objektivbh.ba/vest/sport/38041/dosta-je-bilo-pakuj-kofere-i-vrati-se-na-univerzitet/>, preuzeto 15. 12. 2020.

<sup>49</sup> Dostupno na: <https://www.duden.de/rechtschreibung/Koffer>, preuzeto 15. 12. 2020.

<sup>50</sup> Dostupno na: [https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=Koffer&bool=relevanz&gawoe=an&sp0=rart\\_ou&sp1=rart\\_varianten\\_ou](https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=Koffer&bool=relevanz&gawoe=an&sp0=rart_ou&sp1=rart_varianten_ou), preuzeto 15. 12. 2020.

Standard-Bild – Fired Geschäftsmann **packte seine Koffer** und verlässt das Büro. Er ist traurig schaut.<sup>51</sup>

*biti u lelu*<sup>52</sup>

Imenicu *ler*, prazan hod motora (leer), navode Matulina i Ćoralić u sklopu svog rječnika germanizama, ali ju navode i u sklopu idiomatskog izraza: *biti u lelu* (2018: 284) sa značenjem da neko nešto obavlja, a da pritom ne razmišlja o ishodu istog.

U njemačkom jeziku *leer* je pridjev, koji se danas koristi više od deset puta unutar milion jezičkih oblika Dudenovog korpusa. Idiomatski izrazi, koji bi bili ekvivalent, strukturni ili semantički, bosanskome *biti u lelu* ne postoje.<sup>53</sup> Ma to je ono kad ugledam motiv pa bacim štap i tražim aparat po džepu... ali **trenutno sam u lelu**, često odem do rijeke i ne nosim aparat, jedna doza prezasićenosti... (bistrobih.ba)

*biti penzija*<sup>54</sup>

Imenica *penzija* je u bosanski jezik integrisana preko njemačke imenice *Pension*, pri čemu je zadržan ženski rod, samo je nastavak prilagođen morfološkom sistemu bosanskoga jezika. Njemačka riječ *Pension* vuče svoje porijeklo iz latinskog jezika. Što se tiče njene frekventnosti, prema Dudenovim podacima, ona se koristi više od deset puta unutar milion jezičkih oblika. Pored značenja „mirovina“, u njemačkom jezika ova riječ ima i značenje „mali hotel“, kao i „zbrinjavanje starijih lica“. Sličan idiomatski izraz nismo evidentirali unutar njemačke frazeologije.<sup>55</sup>

jos ove sljedeće kvalifikacije i **on je penzija**, najavio to ili ne, treba graditi tim za budućnost. (reprezentacija.ba)

*šlag na kraju*<sup>56</sup>

Riječ *šlag* sa značenjem „tučeno slatko vrhnje“ je preuzeta iz njemačkog jezika. Doduše, ona je skraćena od njemačke imenice *die Schlagsahne*

<sup>51</sup> Dostupno na: [https://de.123rf.com/photo\\_33044251\\_fired-gesch%C3%A4ftsmann-packte-seine-koffer-und-verl%C3%A4sst-das-b%C3%BCro-er-ist-traurig-schaut-.html](https://de.123rf.com/photo_33044251_fired-gesch%C3%A4ftsmann-packte-seine-koffer-und-verl%C3%A4sst-das-b%C3%BCro-er-ist-traurig-schaut-.html), preuzeto 15. 12. 2020.

<sup>52</sup> Dostupno na: <http://www.bistrobih.ba/noviforum/viewtopic.php?t=3623&start=15>, preuzeto 13. 12. 2020.

<sup>53</sup> Dostupno na: <https://www.duden.de/rechtschreibung/leer>, preuzeto 15. 12. 2020.

<sup>54</sup> Dostupno na: <https://reprezentacija.ba/233991-edin-dzeko-nije-najavio-odlazak-iz-reprezentacije/comment-page-1>, preuzeto 13. 12. 2020.

<sup>55</sup> Dostupno na: <https://www.duden.de/rechtschreibung/Pension>, preuzeto 15. 12. 2020.

<sup>56</sup> Dostupno na: [https://avaz.ba/vijesti/bih/542899/politicke-guske-u-magli?fb\\_comment\\_id=2341405485964886\\_2341715069267261](https://avaz.ba/vijesti/bih/542899/politicke-guske-u-magli?fb_comment_id=2341405485964886_2341715069267261), preuzeto 15. 12. 2020.

(Matulina i Ćoralić, 2018: 300). Idiomatski izraz u njemačkom jeziku, *šlag na kraju* sa značenjem „ono najbolje dolazi na kraju“, nema svoj ekvivalent.

Onda **dolazi šlag na kraju**, Forto nam najavljuje da će u ponedjeljak imati sastanak sa, kako je rekao, većim brojem ambasadora, s kojima će razgovarati samo o ovoj temi. (avaz.ba)

*imati šlaufe*<sup>57</sup>

*Der Schlauch*, „gumeno crijevo za polijevanje vrta; gumeni pojas na napuhavanje za plivanje“ je po Matulini i Ćoralić (2018: 300) germanizam koji se u bosanskom jeziku pojavljuje kao imenica muškog roda, *šlauf*.

Idiomatski izraz *imati šlaufe* sa značenjem „imati masne naslage na stomaku“ nema svoj ekvivalent u njemačkom jeziku.

Njemačka riječ *Schlauch* se pojavljuje još u srednjem vijeku u obliku *slūch* sa značenjem „skinuti zmijsku kožu, cijev, šlauf“. Inače se radi o imenici koja se pojavljuje manje od deset puta unutar više od milion jezičkih oblika Dudenovog korpusa.<sup>58</sup>

NEMANJA NIKOLIĆ PROZVAO LEGENDU: **Imam „šlaufe“** kao Bešlić, samo sam ja mlađi i ljepši (expresstabloid.ba)

*biti šminka*<sup>59</sup>

*Die Schminke* „kozmetičko sredstvo za uljepšavanje lica“ (Matulina i Ćoralić, 2018: 301) je imenica preuzeta iz njemačkog jezika. Imenica je integrirana u bosanskom jeziku, također, kao imenica ženskog roda. Potječe još iz njemačkog jezika u srednjem vijeku u obliku *sminke*, *smicke* sa značenjem „nešto namazano“. Riječ je frekventna u smislu da se koristi manje od deset puta unutar milion jezičkih oblika Dudenovog korpusa. Idiomatski izraz sa komponentom *Schminke* sa značenjem „biti dotjeran“, kao u bosanskom jeziku, ne postoji u njemačkom jeziku.<sup>60</sup>

**Ona je šminka** i kod kuće i na setu, ovisno o vremenu pjevačice. Kad se uredi, slijede brojna snimanja. (estrarnjaci.ba)

<sup>57</sup> Dostupno na: <https://expresstabloid.ba/naslovnica/90937/nemanja-nikolic-prozvaio-legendu-imam-slaufe-kao-beslic-samo-sam-ja-mladji-i-ljepši/>, preuzeto 15. 12. 2020.

<sup>58</sup> Dostupno na: <https://www.duden.de/rechtschreibung/Schlauch>, preuzeto 15. 12. 2020.

<sup>59</sup> Dostupno na: <https://estrarnjaci.ba/kakav-zivot-vodi-sadasnja-gospoda-kojic/>, preuzeto 15. 12. 2020.

<sup>60</sup> Dostupno na: <https://www.duden.de/rechtschreibung/Schminke>, preuzeto 15. 12. 2020.

*praviti štimmung*<sup>61</sup>

*Die Stimmung*, njemačka imenica sa značenjem „atmosfera, opće raspoloženje, ugođaj“ preuzeta je u bosanski jezik kao imenica muškog roda, iako se u njemačkom jeziku radi o imenici ženskoga roda (Matulina i Čoralić, 2018: 306).

Imenica se u njemačkom jeziku koristi više od deset puta unutar milion jezičkih oblika. Duden navodi četiri značenja, od kojih je u bosanskom jeziku integrisano gore navedeno jedno. U njemačkom jeziku, također, postoji ekvivalent unutar njemačke frazeologije, strukturno i semantički (*Stimmung machen*).<sup>62</sup>

U petak u White baru će po treći put zapjevati popularni pop folk pjevač Nemanja Stevanović. Stevanović koji svojim nastupima **pravi fantastičan štimmung** vraća se u ovaj lokal da napravi još jedan party za pamćenje. (lokoportal.com)

Es war eine Live-Band und sie **hat eine tolle Stimmung gemacht**. Die Leute sind voll abgegangen und haben ordentlich gefeiert. Der Band hat es auch sehr toll gefallen.<sup>63</sup>

*praviti štoseve*<sup>64</sup>

Idiomatski izraz sa germanizmom *štos* sa značenjem „praviti smicalice, dosjetke“ (Matešić, 1982: 685) ne bilježi ekvivalent u strukturnom ili u značenjskom smislu u njemačkom jeziku. Njemačka riječ *der Stoß* sa značenjem „konkr. posložena hrpa papira, novina, dokumenata i sl., apstr. dosjetka, smicalica“ (Matulina i Čoralić, 2018: 307) se pojavljuje više od deset puta unutar milion riječi. Duden bilježi šest različitih značenja, a u današnjem obliku se pojavljuje i u njemačkom jeziku srednjeg vijeka, te u starovisokonjemačkom.

On je otprilike dijelio sudbinu Živka Nikolića. Živko je suviše emotivno to doživljavao i bukvalno ga je boljelo što ga ljudi ne razumiju, a Karadžić se sa tim šalio, **pravio štoseve**. (pobjeda.me)

## ZAKLJUČAK

U ovom članu bili su postavljeni sljedeći ciljevi: da se ekcerpiraju idiomatski izrazi sa germanizmom kao svojom komponentom, da se istraži po-

---

<sup>61</sup> Dostupno na: <https://lokoportal.com/index.php/sadrzaj/vijesti/20099-serija-vrhunskih-zurki-u-white-bar-u>, preuzeto 15. 12. 2020.

<sup>62</sup> Dostupno na: <https://www.duden.de/rechtschreibung/Stimmung>, preuzeto 15. 12. 2020.

<sup>63</sup> Dostupno na: <http://gemeinsam-fuer-specialolympics.de/author/mickel-schwab/>, preuzeto 18. 12. 2020.

<sup>64</sup> Dostupno na: <https://www.pobjeda.me/clanak/vrhunski-pisac-pogadao-u-srz-naseg-mentaliteta>, preuzeto 15. 12. 2020.

stojanje navedenog izraza u njemačkom jeziku, da se utvrdi rodna integracija navedenog germanizma.

Ustanovljeno je da se od 28 izraza njih deset pojavljuje i u njemačkom jeziku – radi se kod šest primjera o potpunoj ekvivalenciji (*plaćati ceh-Zeche bezahlen*), kod četiri se radi o parcijalnoj ekvivalenciji (*istresati prljavi veš – schmutzige Wäsche waschen*), dok preostalih 18 nema ekvivalent u njemačkom jeziku. Što se tiče rodne integracije germanizama koji su ekscerpirani unutar idiomatskih izraza, kod 11 primjera se rod promijenio (ž. rod *die Zeche* – m. rod *ceh*), a kod 17 germanizama rod je ostao isti (m. rod *der Stich* – m. rod *štih*). Samo se kod jednog germanizma radi o promjeni vrste riječi – *leer* je pridjev, dok je u bosanskom jeziku to imenica u muškom rodu. Na kraju možemo konstatirati da se rodna integracija germanizama, kao i njemačkih frazema sa navedenim germanizmima nije dešavala prema nekom sistematičnom šablonu, nego se radi o spontanim procesima preuzimanja i integrisanja iz jednog jezika u drugi.

#### SPISAK KORIŠTENE LITERATURE:

##### Primarna literatura:

- Babić, S. (1990). *Njemačke prevedenice u hrvatskom ili srpskom jeziku*. Zagreb: Globus.
- Dragičević, D. et al. (2005). *Sustavna obrada posuđenica u hrvatskom jeziku*. Zagreb: Globus.
- Duden (1989). *Deutsches Universalwörterbuch A–Z. Mannheim*. Dudenverlag, Leipzig, Wien, Zürich: Dudenverlag.
- Halilović, S., Palić, I., Šehović, A. (2010). *Rječnik bosanskoga jezika*. Sarajevo: Filozofski Fakultet Sarajevo.
- Matešić, Josip (1982). *Frazeološki rječnik hrvatskoga ili srpskog jezika*. Zagreb: Školska knjiga.
- Matulina, Željka i Čoralić, Zrinka (2018). *Rječnik germanizama u djelima hrvatskih i bosanskohercegovačkih književnika*. Bihać: Pedagoški fakultet Bihać.
- Memić, N. (2014). *Germanizmi i austrijacizmi u bosanskoj jeziku*. Sarajevo: Connectum.
- Zgusta, L. (1991). *Priručnik leksikografije*. Sarajevo: Svjetlost.

##### Internetski izvori:

- <https://www.klix.ba/vijesti/bih/ko-ce-platiti-ceh/090519022>, preuzeto 25. 11. 2020.
- <https://www.duden.de/rechtschreibung/Zeche>, preuzeto 25. 11. 2020.
- [https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=Zeche&bool=relevanz&gawoe=an&sp0=rart\\_ou&sp1=rart\\_varianten\\_ou](https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=Zeche&bool=relevanz&gawoe=an&sp0=rart_ou&sp1=rart_varianten_ou), preuzeto 25. 11. 2020.
- <https://www.handelszeitung.ch/unternehmen/strommarkt-die-zeche-bezahlen-die-kleinen>, preuzeto 25. 11. 2020.
- <https://www.klix.ba/vijesti/bih/prljavi-ves-sda-nakon-efendicevog-snimka-dva-su-potencijalna-scenarija/200229010>, preuzeto 25. 11. 2020.
- <https://www.duden.de/rechtschreibung/Waesche>, preuzeto 25. 11. 2020.
- [https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=~schmutzige%20Waesche%20waschen&bool=relevanz&sp0=rart\\_ou](https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=~schmutzige%20Waesche%20waschen&bool=relevanz&sp0=rart_ou), preuzeto 25. 11. 2020.
- <https://www.luzernerzeitung.ch/zentralschweiz/luzern/gifteleien-und-ein-umweltskandal-im-schlierbacher-theater-wird-schmutzige-waesche-gewaschen-ld.1170208>, preuzeto 25. 11. 2020.
- <http://forum.roda.hr/threads/64580-Kada-vam-se-nakon-poroda-izrav-nao-trbuh/page2>, preuzeto 25. 11. 2020.
- <https://www.duden.de/rechtschreibung/Sperrholz>, preuzeto 25. 11. 2020.
- <https://www.telegraf.rs/jetset/1602717-grupa-magazin-nikad-nismo-bili-zvezde-toga-ima-u-americi-foto-video>, preuzeto 25. 11. 2020.
- <https://www.duden.de/rechtschreibung/Buehne>, preuzeto 25. 11. 2020.
- <http://rs.n1info.com/Vesti/a593586/comments/Skupstina-kao-apoteka-uoci-sednice.html>, preuzeto 25. 11. 2020.
- <https://www.duden.de/rechtschreibung/Apotheke>, preuzeto 25. 11. 2020.
- <https://radiosarajevo.ba/amp/magazin/forwardusa/kad-krenes-u-go-ste-a-primijetis-krompir-na-carapi/180807>, preuzeto 25. 11. 2020.
- <https://www.duden.de/rechtschreibung/Grundbirne>, preuzeto 25. 11. 2020.
- <https://sportsport.ba/fudbal/kakvi-su-to-navijaci-pogledajte-kako-je-kari-ius-docekan-na-anfieldu/286006>, preuzeto 25. 11. 2020.
- <https://www.duden.de/rechtschreibung/Kick>, preuzeto 25. 11. 2020.
- <https://stav.ba/korak-naprijed-u-strahu-od-novog-izbjeglickog-vala/>, preuzeto 25. 11. 2020.
- <https://www.duden.de/rechtschreibung/Korb>, preuzeto 25. 11. 2020.
- [https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=Korb&bool=relevanz&gawoe=an&sp0=rart\\_ou&sp1=rart\\_varianten\\_ou](https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=Korb&bool=relevanz&gawoe=an&sp0=rart_ou&sp1=rart_varianten_ou), preuzeto 25. 11. 2020.
- <https://www.sat1.de/news/entertainment/britney-spears-erhielt-einen-korb-102907>, preuzeto 25. 11. 2020.

- <https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/zivot-mu-je-bio-peh-za-pehom-poginuo-medvjedic-srecko-nastradao-prilagodavajuci-se-zivotu-u-divljini-1352889>, preuzeto 27. 11. 2020.
- <https://fkzeljeznicar.ba/osim-bili-smo-nedovoljno-dobri-cim-nismo-daligol/36054/>, preuzeto 27. 11. 2020.
- <https://www.duden.de/rechtschreibung/Pech>, preuzeto 27. 11. 2020.
- [https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=Pech&bool=relevanz&gawoe=an&sp0=rart\\_ou&sp1=rart\\_varianten\\_ou](https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=Pech&bool=relevanz&gawoe=an&sp0=rart_ou&sp1=rart_varianten_ou), preuzeto 27. 11. 2020.
- <https://www.bild.de/news/leserreporter/1414-tiergeschichten/dieser-wal-dkauz-war-ein-pechvogel-35679694.bild.html>, preuzeto 27. 11. 2020.
- <https://www.ksta.de/president-hatte-wieder-pech-mit-der-brille-13719876?cb=1606478232321>, preuzeto 27. 11. 2020.
- <http://www.glas-slavonije.hr/369185/6/Rus-zvao-rundu-samo-Englezima>, preuzeto 30. 11. 2020.
- <https://www.duden.de/rechtschreibung/Runde>, preuzeto 30. 11. 2020.
- <https://www.24vest.de/nrw/corona-im-kreis-soest-quarantaene-kinder-danken-gesundheitsamt-coronavirus-dankeschoen-90082192.html>, preuzeto 30. 11. 2020.
- <https://admin.kodex.me/clanak/115050/ova-kuca-izgleda-kao-stala-ali-biste-rado-zivjeli-u-njoj-pogledajte-i-zasto-video>, preuzeto 30. 11. 2020.
- <https://www.duden.de/rechtschreibung/Stall>, preuzeto 30. 11. 2020.
- <https://indizajn.rtl.hr/inspiracija/dizajnerski-prostori/opusteno-i-ugodno-savrsen-stan-od-55-cetvornih-metara/>, preuzeto 30. 11. 2020.
- <https://www.duden.de/rechtschreibung/Stich>, preuzeto 30. 11. 2020.
- <http://mondo.ba/Sport/Fudbal/a848563/Nemanja-Miletic-za-MONDO-Od-barikada-do-ispunjenja-sna.html>, preuzeto 30. 11. 2020.
- <https://www.duden.de/rechtschreibung/stecken>, preuzeto 30. 11. 2020.
- <https://avaz.ba/showbiz/jet-set/470849/pijani-srbijanski-teniser-ponovo-spopadao-milicu-a-ona-ga-zestoko-ispalila-i-ovo-uradila-stefanu-zivojinovicu>, preuzeto 30. 11. 2020.
- <https://www.duden.de/rechtschreibung/Knoedel>, preuzeto 30. 11. 2020.
- <https://www.krone.at/1711134>, preuzeto 30. 11. 2020.
- <https://expresstabloid.ba/zanimljivosti/14602/voli-poroke-ana-nikolic-i-dalje-ima-dobar-cug/>, preuzeto 30. 11. 2020.
- [https://www.duden.de/rechtschreibung/Zug\\_Wagenreihe\\_Kolonne\\_Kraft](https://www.duden.de/rechtschreibung/Zug_Wagenreihe_Kolonne_Kraft), preuzeto 30. 11. 2020.
- <https://www.kurir.rs/stars/766001/udarili-glanc-zeljko-i-zarko-obrijali-bradu>, preuzeto 2. 12. 2020.
- <https://www.duden.de/rechtschreibung/Glanz>, preuzeto 2. 12. 2020.

- <https://www.24sata.hr/news/sovjeti-nisu-mogli-povjerovati-da-je-on-kriv-los-je-strijelac-660704/komentari?zelimkomentirati>, preuzeto 7. 12. 2020.
- <https://www.duden.de/rechtschreibung/Keks>, preuzeto 7. 12. 2020.
- <https://forum.klix.ba/ljubav-i-seks-f111/glumci-fudbaleri-i-naravno-dzej-t149581s100.html>, preuzeto 07. 12. 2020.
- <https://www.objektivbh.ba/vest/sport/38041/dosta-je-bilo-pakuj-kofere-i-vrati-se-na-univerzitet/>, preuzeto 15. 12. 2020.
- <https://www.duden.de/rechtschreibung/Koffer>, preuzeto 15. 12. 2020.
- [https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=Koffer&bo-ol=relevanz&gawoe=an&sp0=rart\\_ou&sp1=rart\\_varianten\\_ou](https://www.redensarten-index.de/suche.php?suchbegriff=Koffer&bo-ol=relevanz&gawoe=an&sp0=rart_ou&sp1=rart_varianten_ou), preuzeto 15. 12. 2020.
- [https://de.123rf.com/photo\\_33044251\\_fired-gesch%C3%A4ftsmann-packte-seine-koffer-und-verl%C3%A4sst-das-b%C3%BCro-er-ist-traurig-schaut-.html](https://de.123rf.com/photo_33044251_fired-gesch%C3%A4ftsmann-packte-seine-koffer-und-verl%C3%A4sst-das-b%C3%BCro-er-ist-traurig-schaut-.html), preuzeto 15. 12. 2020.
- <http://www.bistrobih.ba/noviforum/viewtopic.php?t=3623&start=15>, preuzeto 13. 12. 2020.
- <https://www.duden.de/rechtschreibung/leer>, preuzeto 15. 12. 2020.
- <https://reprezentacija.ba/233991-edin-dzeko-nije-najavio-odlazak-iz-reprezentacije/comment-page-1>, preuzeto 13. 12. 2020.
- <https://www.duden.de/rechtschreibung/Pension>, preuzeto 15. 12. 2020.
- [https://avaz.ba/vijesti/bih/542899/politicke-guske-u-magli?fb\\_comment\\_id=2341405485964886\\_2341715069267261](https://avaz.ba/vijesti/bih/542899/politicke-guske-u-magli?fb_comment_id=2341405485964886_2341715069267261), preuzeto 15. 12. 2020.
- <https://expresstabloid.ba/naslovnica/90937/nemanja-nikolic-prozvao-legendu-imam-slaufe-kao-beslic-samo-sam-ja-mladji-i-ljepši/>, preuzeto 15. 12. 2020.
- <https://www.duden.de/rechtschreibung/Schlauch>, preuzeto 15. 12. 2020.
- <https://estrarnjaci.ba/kakav-zivot-vodi-sadasnja-gospoda-kojic/>, preuzeto 15. 12. 2020.
- <https://www.duden.de/rechtschreibung/Schminke>, preuzeto 15. 12. 2020.
- <https://lokoportal.com/index.php/sadrzaj/vijesti/20099-serija-vrhunskih-zurki-u-white-bar-u>, preuzeto 15. 12. 2020.
- <https://www.duden.de/rechtschreibung/Stimmung>, preuzeto 15. 12. 2020.
- <http://gemeinsam-fuer-specialolympics.de/author/mickel-schwab/>, preuzeto 18. 12. 2020.
- <https://www.pobjeda.me/clanak/vrhunski-pisac-pogadao-u-srz-na-seg-mentaliteta>, preuzeto 15. 12. 2020.

**Belma POLIĆ**

## **GENDER INTEGRATION OF GERMANISMS IN BOSNIAN PHRASEOLOGY**

The Germanisms that are the subject of this paper are components of idiomatic expressions, and are taken from online portals in the region. Their origin is checked in the Dictionary of Germanisms and Austrianisms in the Bosnian language by Memić. The paper deals with gender integration in the Bosnian language, and the meaning of idiomatic expression, and checked whether there is an equivalent in German, based on which we could talk about the possible takeover of idiomatic expression from German, not just nouns. Idiomatic expressions, which are the subject of this research, are defined by Zgusta (1991: 137) as „lexicalized phrases“ that always have figurative meanings. In this paper, 28 idiomatic expressions that contain Germanism as their component are excerpted. An online portal confirming the use of the specified term is provided. It also states the origin of Germanism, its meaning, and gender integration in the Bosnian language. At the end, the equivalent in German is given, if any. Confirmation of whether the said idiomatic expression exists in the German language was sought in the German Universal Dictionary of the Duden Editorial Office (1989) and the online edition of the Duden Dictionary.

*Keywords: Germanism, idiomatic expression, equivalence, gender integration, phraseology*